

Społeczeństwo obywatelskie

Autor tekstu: **Marta Lampart**

Mianem *społeczeństwa obywatelskiego* określa się takie społeczeństwo, w którym do minimum ograniczona jest ingerencja władzy politycznej w życie obywateli. W takim społeczeństwie obywatele z własnej inicjatywy tworzą odpowiadające ich potrzebom formy życia gospodarczego, społecznego i kulturalnego.

Termin społeczeństwo obywatelskie został wprowadzony przez Georga Wilhelma Friedricha Hegla. Rozpowszechniany był przez innych filozofów, także przez Karola Marksa [1].

Społeczeństwo obywatelskie to społeczeństwo cywilne, natomiast państwo rozumiane jest jako społeczeństwo polityczne. To ostatnie to nic innego, jak struktura władzy publicznej. Ideą społeczeństwa obywatelskiego jest to, że jego członkowie dysponują własnymi środkami utrzymania oraz w miarę zaspokajania swoich potrzeb samodzielnie organizują się.

Do myśli społeczeństwa obywatelskiego nawiązywały ruchy liberalne, socjaldemokratyczne i socjalistyczne. Według nich społeczeństwo obywatelskie oparte ma być na sieci niezależnych od władzy publicznej i samodzielnie tworzonych przez obywateli organizacji o różnym charakterze [2]. Istotnym składnikiem takiego społeczeństwa jest samorząd. Obywatele jednocząc się w społeczeństwie obywatelskim zaspokajają potrzeby indywidualne i grupowe. Społeczeństwo rozumiane w taki sposób tworzy most, który stanowi kompromis między państwem a społeczeństwem i jednostką.

O społeczeństwie obywatelskim rozmawiał ze studentami prof. dr hab. Andrzej Zoll (Rzecznik Praw Obywatelskich) podczas spotkania zorganizowanego przez Wspólnotę Akademicką Jezuitów w lutym 2004 roku [3]. Podczas tego spotkania Profesor wspominał o przeprowadzonych niedawno badaniach socjologicznych. Wynikało z nich, że w miejscowościach, w których istnieją społeczne szkoły [4], frekwencja wyborcza jest o wiele wyższa niż średnia frekwencja wyborcza w Polsce. W naszym kraju brak jest obowiązku głosowania, stanowi on jedynie przywilej. W krajach takich jak np. Grecja udział w wyborach jest nie tylko przywilejem, ale również konstytucyjnym obowiązkiem każdego uprawnionego [5]. Społeczeństwo obywatelskie apeluje o solidarność i zaangażowanie. Prof. Zoll podkreślał, że nawet gdy nie jesteśmy zdecydowani na kogo głosować [6], należy jednak iść i oddać chociażby głos nieważny — taki jest też istotny, ponieważ nie oznacza bierności obywatela wobec tego co dzieje się w państwie. Nie chodzi o to, aby udział w wyborach był uciążliwym obowiązkiem, ale o to, aby każdy obywatel miał świadomość tego, że skreślając daną kandydaturę robi to nie tylko dla swojego dobra, ale i dla dobra państwa.

Według prof. Andrzeja Zolla społeczeństwo obywatelskie powinno skupiać się nad aktywnością dla dobra wspólnego. Istnienie oraz działanie organizacji społecznych jest jedną z najważniejszych przesłanek dla pojawienia się społeczeństwa obywatelskiego. Takie organizacje zaznajamiają swoich członków z problemami życia państwowego i publicznego. Rzecznik Praw Obywatelskich uważa, że aktywność dla dobra wspólnego powinna być już kształtowana w szkołach podstawowych. Taka budowa społeczeństwa obywatelskiego zaczyna się już w ramach funkcjonowania samorządów klasowych czy szkolnych. Profesor podkreślał również, że ideę społeczeństwa obywatelskiego realizuje działająca na Uniwersytecie Jagiellońskim Uniwersytecka Poradnia Prawna, w której studenci udzielają bezpłatnych porad prawnych [7].

Społeczeństwo obywatelskie powinno mieć swój początek już w rodzinie. Rodzice poprzez właściwe wychowanie swoich dzieci zobowiązani są do kształtowania więzi społecznych. Społeczeństwo dzięki swojemu zaangażowaniu w sprawy państwa integruje się z nim, co czyni takie państwo bardziej stabilnym.

Przypisy:

[1] P. Winczorek, "Wstęp do nauki o państwie", Warszawa 2000, s. 117.

[2] *Ibidem*.

[3] Spotkanie to zapoczątkowało konferencję "Salonu".

[4] To takie szkoły, które organizowane są przez rodziców i nauczycieli w ramach

Racjonalista.pl

Strona 1 z 2

protestu przeciwko likwidacji szkół wiejskich.

[5] W Grecji prawo wyborcze przysługuje każdemu obywatelowi, który ukończył 18 rok życia.

[6] W odniesieniu do wyborów prezydenckich.

[7] Więcej o tym zobacz mój artykuł "Młodzi prawnicy. O klinikach prawa".

Marta Lampart

Absolwentka Prawa i Administracji na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego. Interesuje się prawem cywilnym i gospodarczym/handlowym oraz ekonomią. Od października 2004 prowadziła zajęcia z Historii Prawa Polskiego w Towarzystwie Biblioteki Słuchaczy Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego.

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 25-09-2004)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,3642) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,3642>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane

w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl